

KỶ VẬT CỦA ANH HÙNG BÙI CHÁT

Nhà Truyền thống Cách mạng Hội An tọa lạc tại số 149 - Trần Phú là địa điểm hiện đang lưu giữ, trưng bày giới thiệu hàng trăm hiện vật có giá trị liên quan đến lịch sử đấu tranh cách mạng kiên cường, bất khuất của quân và dân Hội An. Trong số ấy có một chiếc áo được trưng bày trong tủ kính đặt tại vị trí trang trọng của ngôi nhà. Đó chính là kỷ vật của đồng chí Bùi Chát - người anh hùng của quê hương Hội An.

Đồng chí Bùi Chát được sinh vào năm 1925, tại xã Cẩm Hà - thị xã Hội An (nay là thành phố Hội An). Năm 1947, đồng chí xung phong vào đội tự vệ của địa phương, sau đó tham gia vào đội bạo động diệt ác, trừ gian của Thị xã và đồng chí đã chiến đấu hơn 55 trận, trong đó nhiều lần đột nhập vào trung tâm thị xã giữa ban ngày diệt bọn tề, ác ôn, đặc biệt có trận bắt sống cả tên tỉnh trưởng. Năm 1949, địch thường xuyên cho hai ca nô chạy trên sông Hội An - Cầu Lâu bắn phá các xóm làng ven sông và đã gây

nhiều thiệt hại cho nhân dân. Vì vậy, đồng chí Bùi Chát đã xung phong dẫn một tổ chiến đấu áp sát đồn hải quân Pháp ở bến chợ Hội An và dùng thủy lôi đánh chìm hai chiếc ca nô, diệt 14 tên lính Pháp. Tháng 11/1951, đồng chí được điều về Đại đội 68 thuộc Bộ đội địa phương Tỉnh Quảng Nam - Đà Nẵng và được giao làm đội trưởng Công binh. Từ đây, tên tuổi của đồng chí Bùi Chát và đội công binh của đồng chí gắn liền với những trận đánh vang dội trên tuyến đèo Hải Vân. Đồng chí rất giỏi trong việc sử dụng mìn để đánh địch khi chúng lưu thông bằng tàu hỏa trên đoạn đường sắt chạy qua đèo Hải Vân. Đồng chí đã phá huỷ được 3 đầu máy xe lửa, lật đổ 7 đoàn tàu, 18 toa tàu chở lính và các thiết bị,

phương tiện phục vụ chiến tranh, diệt 5 xe và cùng đơn vị diệt gần 2 đại đội địch. Tháng 12/1953, đồng chí được giao nhiệm vụ đánh đoàn tàu của địch chở lính từ Đà Nẵng đi Huế. Trải qua mười ngày đêm lặn lội tới vị trí quy định, đồng chí trực tiếp chôn mìn chờ địch. Địch khôn khéo cho nhiều đoàn tàu chở đá và toa

không chạy trước làm một số anh em trong tổ nóng lòng muốn đánh nhưng đồng chí vẫn bình tĩnh động viên đồng đội chờ đợi. Khi đoàn tàu chở lính và vũ khí chạy vào khu vực đặt mìn, đồng chí

trực tiếp bật nút điện, mìn nổ hất cả đoàn tàu xuống chân đèo, gần 100 tên địch bị diệt. Tổ chiến đấu của đồng chí xông ra thu 300 khẩu súng các loại. Cuối tháng 5/1954, cũng đoạn đường trên, đồng chí lại đánh một trận xuất sắc, diệt 100 sĩ quan Pháp.

Với thành tích chiến đấu trong những năm qua, đồng chí đã được tặng thưởng 1 Huân chương Chiến công hạng ba và 10 lần được Tỉnh và Liên khu khen tặng là chiến sỹ thi đua của Liên khu V. Ngày 31/8/1955 đồng chí được Nhà nước phong tặng danh hiệu Anh hùng Lực lượng Vũ trang và đồng chí trở thành người Anh hùng quân đội đầu tiên của quê hương đất Quảng.

Cuộc kháng chiến chống Pháp kết thúc, đồng chí tập kết ra Bắc, nhưng chẳng bao lâu lại trở về miền Nam đánh Mỹ. Trên chiến trường Bình - Trị - Thiên khói lửa ác liệt, đồng chí tiếp tục lập nhiều chiến công xuất sắc. Nhưng không may, vào ngày 30/7/1966, tại Cù Đình - Quảng Trị, đồng chí đã anh dũng hy sinh. Đồng chí hy sinh để lại sự thương tiếc vô hạn của người thân và đồng đội. Thời gian rồi cũng trôi đi nhưng những chiến công của đồng chí còn vang vọng mãi và tình cảm của người vợ - bà Nguyễn Thị Tới dành cho đồng chí vẫn nồng nàn thấm đượm khi giữ mãi chiếc áo Pirama dài tay nền trắng, sọc xanh với nhiều mảnh vá chồng lên nhau đến sau ngày giải phóng miền Nam.

Thị Tuấn

Chiếc áo - kỷ vật của đồng chí Bùi Chát được bà trao tặng cho Phòng Văn hoá Hội An năm 1977. Từ đó đến nay, cùng với hàng trăm hiện vật khác, kỷ vật này được bảo quản, trưng bày tại Nhà Truyền thống Cách mạng Hội An. Tuy chiếc áo đã cũ, nhưng vẫn là hiện vật quý gọi nhắc chúng ta về sự hy sinh anh dũng, về tấm gương kiên trung của anh hùng Bùi Chát, một người con ưu tú của quê hương Hội An và dân tộc Việt Nam. Đồng thời, qua hiện vật này đã giáo dục cho thế hệ trẻ nhận thức sâu sắc về sự hy sinh cao cả cho sự nghiệp giải phóng đất nước của cha anh để ngày hôm nay chúng ta được hưởng thụ cuộc sống hoà bình, hạnh phúc. Phát huy truyền thống anh hùng đó, thế hệ trẻ hôm nay phải nối gót cha anh ra sức xây dựng quê hương đất nước giàu đẹp. ■

◆ Tư liệu tham khảo:

- Sách Chân dung Anh hùng Thời đại Hồ Chí Minh, Nhà xuất bản Lao Động - Nhà xuất bản Quân đội Nhân dân, năm 2000, trang 147.

- Hội An Thị xã Anh Hùng (tập 1), NXB Đà Nẵng, năm 1999, trang 109.

Kỷ vật của anh hùng Bùi Chát